

Přinášíme další zkrácený a redakčně upravený článek Wolfa-Dietera Webera - **Hospodářské zabezpečení pro případ války**, který byl uveřejněn v knize **Strategie Handbuch** vydané Deutsche Strategie-Forum v roce 1990. V článku jde o hospodářské zabezpečení Spolkové republiky Německo, obsahuje především poznatky obecné platnosti. Ty mohou být dobrým zdrojem informací pro vedoucí pracovníky, pracující jak ve státní správě, tak i v průmyslu.

Učinná obranyschopnost je neodmyslitelným prvkem zajištění míru. Hospodářské zabezpečení je vedle vojenské bojové připravenosti důležitým zdrojem a předpokladem obranyschopnosti, proto je účelné a zároveň bezpodmínečně nutné.

Vedle úkolů vojenské a civilní obrany zahrnuje hospodářské zabezpečení také soubor opatření v míru, aby mohlo zajistit bojovou pohotovost a obranyschopnost.

Vojenskopolitická koncepce obrany určuje potřebu a rozsah hospodářského zabezpečení.

Vojenskému konfliktu zpravidla předchází eskalační stupně označované pojmy "**krize**" a "**napětí**". Charakterizují stavy mezinárodního napětí, které umožňují nebo vyžadují opatření ke zvýšení obranyschopnosti. Zákonodárství rozlišuje mezi vyhlášením "**stavu napětí**" a "**stavu obrany**". Stav obrany se vyhláší, když je státní území napadeno vojenskou silou, nebo když takový útok přímo hrozí.

Použitelnost zákona o nouzovém stavu a zákona o zabezpečení předpokládá vyhlášení stavu napětí. Obranyschopnost musí být připravena na náhlé, intenzivní krize a rychlý

přechod k bojové činnosti s minimálními lhůtami výstrahy. Proto jsou do počátečních fází krize zařazovány důležité stupně pohotovosti; těmto stupňům jsou přiřazována jednotlivá opatření, která slouží ke zvýšení personální a materiální pohotovosti ozbrojených sil.

Za předpokladu konvenční války nabývá hospodářské zabezpečení pro odolnost státu v případě války stále většího významu.

Pro případ války jsou opatření vojenské a civilní obrany pod společným politickým vedením úzce propojena. To je účelné, protože existuje propojení vojenských úkolů ozbrojených sil s úkoly civilní obrany.

Hospodářské zabezpečení musí proto řešit hlediska jak vojenské, tak civilní obrany.

Mezi celkovou obranou a nezbytnou civilně-vojenskou spoluprací jsou úzké souvislosti. **Civilně-vojenská spolupráce se v důsledku obranného charakteru ozbrojených sil stala nosnou funkcí účinné obranyschopnosti. Závislosti vojenské obrany na dobře fungující civilně-vojenské spolupráci jsou dnes větší, než kdykoli dříve.**

Civilně-vojenská spolupráce spojuje ozbrojené síly jako nositele potřeby a zadavatele s hospodářstvím, které jako dodavatel kryje jejich potřeby.

Zatímco vojenská oblast vyžaduje velké organizační úsilí, je hospodářský systém se svými vlastními mechanismy a vzájemnými závislostmi mnohokrát složitější. Procesy a souvislosti moderního obranného hospodářství se do značné míry vymykají chápání lidským rozumem a kalkulačným zákonitostem.

Zabezpečování obrany je dnes určováno hospodářským systémem jako multi-dimenzionálním komplexem, který má vazby zásadní povahy ve třech rovinách:

■ **Závislost výrobního průmyslu na dodavatelích a podnicích poskytujících služby.** Podpora ozbrojených sil se uskutečňuje výrobním průmyslem dodávajícím konečné vojenské výrobky. Výrobní průmysl je závislý na mnoha odvětvích surovinového a dalšího průmyslu, jakož i na podnicích poskytujících služby. Jeho základnu tvoří jednak obyvatelstvo samotné, jednak země se svým nerostným bohatstvím a surovinami. Selhání, resp. oslabení v jednom z těchto oborů vede ke zmenšení toku zásobování a tím k nepříznivému ovlivnění vojenské bojové síly.

■ **Národní a mezinárodní vazby.** V této rovině komplexu hospodářského zabezpečení přistupují četné vazby národního a mezinárodního hospodářství. Hospodářská společenství a také politické vazby aktivizují mezinárodní obchod. Mezinárodní závislosti posilují i další okolnosti, jako zvyšující se náklady na vývoj velkých projektů. Existuje dělba práce mezi spojeneckými zeměmi, aby byly vývoj a výroba pro jednotlivé země finančně únosné. Otevřenou zůstává otázka, jak budou jednotlivé země se zřetelem ke svým smluvním a dodavatelským závazkům vůči spolenectví reagovat za hospodářských či politických krizí nebo v případě války. Nástroje k prosazování mnohonárodnostních smluv v takových dobách neexistují, nebo jsou jen málo účinné.

■ **Civilně-vojenské splyvání výrobků.** Komplexní oblast hospodářského zabezpečení je ve třetí rovině charakterizována splyváním civilních a vojenských výrobků. Výhoda pro hospodářské zabezpečení je bezpochyby v tom, že civilně i vojensky použitelné díly v rozsáhlejší trhu všeobecně nepředstavují úzký profil. Kritické by bylo, kdyby za krizových situací byl z národního egoismu omezen vývoz, nebo kdyby pro neplánované zvýšení spotřeby a nákupy "po způsobu křečka" nebylo možno udržet zásobování pro vojenské účely. Splyvání zbrojního průmyslu s komerční výrobou je dnes rozsáhlejší než kdykoli dříve.

Vývoj "vysoké technologie", specializace, civilně-vojenské, jakož i národní a mezinárodní splyvání znemožňují samostatnost a nezávislost jednotlivé země pro hospodářské zabezpečení. Jestliže dříve byla národní závislost omezena v podstatě na suroviny či ušlechtilé kovy, nyní se závislosti rozšířily na vyšší hierarchické stupně výrobního průmyslu až po stavební díly a vojenské konečné výrobky. Národní redundance však nelze hospodárně vybudovat. Hospodářské zabezpečení je tím z hlediska plánování, organizace a provádění

(a také z hlediska výloh) podstatně ztíženo. **Těžštěm hospodářského zabezpečení je vytváření pokud možno největší obranyschopnosti v civilním a vojenském sektoru; kromě toho musí být zajištěna schopnost přežít hospodářského systému určitým stupněm samostatnosti při mezinárodních omezeních.**

K dosažení nejvyšší bojové pohotovosti činí ozbrojené síly v míru dostatek materiálních zabezpečovacích opatření, která jim mají nejdříve zajistit rozsáhlou nezávislost na národním hospodářství. Zásobovací opatření sahají od pohotovostních zásob proviantu, munice a pohonných hmot až po rozsáhlé skladování náhradních dílů pro všechny zbraňové systémy. Tím však není dána samostatnost ozbrojených sil: velmi rychle se vynoří otázka dalšího zásobování. V dobách krizí a za války musí být průmysl bez prodlení aktivizován. Musí:

- na jedné straně prodloužením pravidelné pracovní doby a směrovým provozem urychleně zvýšit své úsilí,

- na druhé straně být schopen krytí stupňující se potřeby přeřazením personálu a stanovením priorit.

To znamená také, že právě u zboží důležitého pro obranu je nutno usilovat (navzdory mezinárodním vazbám) o rozsáhlou nezávislost vlastními národními výrobními kapacitami již v míru.

Rychlá aktivizovatelnost a bezproblémový přechod na úkoly obrany v případě války platí pro:

- dodavatele důležitého vojenského materiálu, který má vztah k ozbrojeným silám,
- životně důležité provozy v oblasti civilní obrany (jako např. zásobování elektřinou, minerálními oleji a vodou).

Maximální obranyschopnost předpokládá, že hospodářská zabezpečovací opatření jsou uspořádána všude a dokonale. Také průmyslová odvětví, která poskytují pomocné práce pro důležité obranné úkoly, musí být zapojena, a to tím více, čím intenzivnější jsou hospodářské vazby a čím více proto mizí hranice mezi tím, co je a co není pro obranu důležité. Musí být udržována funkceschopnost celkového zabezpečení:

- mírovým zabezpečením a předzásobením,
- plánováním opatření pro udržování zásobování v případech krize a války,
- ochrannými opatřeními pro oblasti dodávek zbraní, výroby, služeb, energie, výživy a dopravy.

Mobilizaci ozbrojených sil musí předcházet mobilizace hospodářských zdrojů. Pouze plynulá souhra a pružné reagování na proměnlivý vývoj politické, hospodářské a vojenské situace přispějí k účinné obranyschopnosti. Předpoklady k tomu je nutné vytvořit zabezpečovacími opatřeními již v míru.

Hospodářský řád demokratického státu je jako tržní hospodářství charakterizován kritérii jako soukromé vlastnictví, volná tvorba cen, vyvažování nabídky a poptávky. Stát přímo nezasahuje do plánování podniků. V totalitním režimu s centrálně plánovaným hospodářstvím je možné dokonce v míru udržovat hospodářství na válečném stavu. V demokratických státech s volným tržním hospodářstvím je hospodářská mobilizace podstatně obtížnější, především tehdy, když je potom možné mírové zásady a metody zachovat jen omezeně. Přebudování by bylo spojeno se značnými administrativními a organizačními problémy. Úplný přechod od tržního hospodářství na zcela centrálně řízené hospodářství je proto neproveditelný.

V případě krize a války mají být podnikatelská iniciativa i tvůrčí síla do značné míry zachovány systémem tržního hospodářství, protože každý státní zásah narušuje dokonalý chod hospodářství. Občanskoprávní smluvní právo platí i nadále tehdy, když je použité právo nouzového stavu. **Civilně-vojenská spolupráce a zvláště materiální zabezpečení ozbrojených sil jejich dodavateli se bude proto i nadále rozvíjet na smluvním základě.**

Tržní mechanismus (řízení nabídky a poptávky prostřednictvím ceny) však bude postižen, když v krizových dobách poptávka prudce stoupne nebo nabídka náhle klesne. Když se navíc v důsledku vojenské činnosti vyskytnou značné poruchy ve výměně zboží, může cena ztratit svou regulační funkci. Potom musí stát mít možnost svým řídicím vlivem zasáhnout do výrobního a obchodního dění. Musí řídit prostřednictvím cenového "stropu", nebo dbát na to, aby bylo možné vyrábět přednostně zboží důležité pro zásobování ozbrojených sil a obyvatelstva. Musí stanovit priority a zboží směřovat tam, kde ho je za válečných okolností nejnaléhavěji zapotřebí. **Stát může přitom vytvářet jen právní a organizační základy účelově zaměřeného řízení hospodářství.** Nemůže poskytnout žádné cílové zaměřené mírové předběžné plánování výrobních a zásobovacích programů. Plánované hospodářství není žádnou alternativou; spíše musejí existovat pružné nástroje, aby bylo možno v závislosti na situaci přizpůsobit se druhu a rozsahu poruchy hospodářského systému.

Zásahy státu budou nutné vždy jen tehdy, když nemohou být objednávky pro životně a vojensky důležité účely tržními opatřeními splněny vůbec, nebo když nebudou moci být splněny včas, nebo když budou moci být splněny jen nepřiměřenými prostředky. Minimalizace státních regulačních opatření a zachování principu svobodného tržního hospodářství i v krizových dobách a za války však předpokládají rozumné jednání obyvatelstva. Přijetí omezení a vyloučení paniky rozumným chováním za života v krizi a s krizí jsou důležitým přínosem k vyloučení zhroutení tržního hospodářství.

Zákonné podklady hospodářských zabezpečovacích opatření

Účinnost opatření hospodářského zabezpečení bude podstatně určována jejich zvládnutím a jejich proveditelností v okruhu uživatelů. Ústřední orgány, průmysl a obyvatelstvo musejí mít diferencované znalosti o zabezpečovacích opatřeních, která se jich týkají. To znamená především seznámení se s příslušnými zákony, předpisy a prováděcími nařízeními. K tomu musí přistupovat transformace do krizových plánů úřadů a podniků, jakož i praktická zkušenost v zacházení se zabezpečovacími opatřeními udržováním "nacvičenosti" širokých vrstev - od špičkového vedení až po odborného pracovníka.

Zákonodárství musí pečovat o to, aby potřebná řídicí opatření státu také mohla v případě potřeby účinně působit. To předpokládá rychlé působení s malou náchylností k poruchám jednotlivých zabezpečovacích opatření. **Stejně důležité jsou jednoduché zvládnutí, srozumitelnost a jednoznačnost textů zákonů, protože provádění a kontrola krizových ustanovení spadají do působnosti mnoha úřadů decentralizovaných většinou na úrovni okresu; početné podniky a závody musejí zvládnout z nich vyplývající povinnosti i práva.** Praktické plnění zákonů se neuskutečňuje prostřednictvím štábu podrobně školených pracovníků, nýbrž prostřednictvím nesčetných "normálních občanů". Složitě a obsáhlé texty zákonů a závislost na vysvětlivkách nebo výkladech zákonných ustanovení vytvářejí nejistotu. Mohou způsobit chybná rozhodnutí. Časové ztráty způsobené vysvětlováním nebo dokonce vykonáváním práva jsou v krizových dobách neslučitelné s účinným hospodářským mechanismem.

Hospodářské zabezpečení je úkolem a povinností mnoha lidí, počínaje politiky, úřady a orgány veřejných služeb, až po četné podniky i jejich pracovníky. Avšak týká se to i obyvatelstva. V rovnováze sil vidí občan předpoklad stabilního míru. Avšak teprve tehdy, až všichni pochopí, že obrana není věcí samotných ozbrojených sil, nýbrž věcí všech, může být hospodářské zabezpečení uskutečňováno účelně. Kdo považuje ozbrojené síly za síly obranné, musí se ztotožňovat také s opatřeními civilní obrany a hospodářského zabezpečení. Jenom aktivní zabezpečení jako příspěvek k obranyschopnosti zajišťuje koneckonců také mírovou politiku.

Vedle ústavy pro nouzový stav byly vydány zabezpečovací zákony pro hospodářství, výživu

a dopravu, zákon pro krytí potřeb personálu a zákon pro zabezpečení pracovních sil. Tím byly vytvořeny důležité právní základy pro mnohé oblasti civilní obrany.

K zabezpečovacím zákonům v užším smyslu patří:

- ☐ pracovní zákon,
- ☐ zákon o hospodářském zabezpečení,
- ☐ zákon o zabezpečení výživy,
- ☐ zákon o zabezpečení dopravy,
- ☐ zákon o zabezpečení vody.

Pro hospodářské zabezpečení a další zajištění obranyschopnosti je kromě toho důležité mít:

- * zákon o poskytování služeb,
- * zákon o zabezpečení energií a předzásobení ropy,
- * zákon o ochraně při katastrofách,
- * zákon o civilní ochraně,
- * zákon o ochranných stavbách,
- * zákon o poštovní správě,
- * zákon o branné povinnosti.

Termíny, resp. období použitelnosti uvedených zákonů jsou stanoveny v jednotlivých právních nařízeních a správních předpisech. **V normálních mírových dobách již bez omezení platí zákon o ochranných stavbách a zákon o předzásobení.** Dále musejí být prováděna jednotlivá opatření z předpisů k zákonům o výživě, dopravě a hospodářském zabezpečení, pokud obsahují přípravné povinnosti pro spolkové orgány, zemské orgány a obce, nebo pokud mají vztah k informační a evidenční povinnosti, či povinnosti předkládat zprávy. Při zásobovacích krizích, tudíž také v míru, vstupují v platnost opatření podle zákona o zabezpečení energií a o zabezpečení výživy. Použití ostatních ustanovení je omezeno na všeobecné krize, stav napětí nebo války. Před vyhlášením stavu napětí mohou být použity pouze určité, výslovně k tomu určené předpisy se zvláštním souhlasem spolkového sněmu.

Všeobecná použitelnost všech předpisů je dána vyhlášením stavu napětí spolkovým sněmem s dvoutřetinovou většinou, jakož i při zahájení války.

Pracovní zákon slouží k personálnímu zabezpečení pracovních výkonů pro účely obrany, včetně ochrany civilního obyvatelstva. Pracovního zákona je možno použít teprve tehdy, když není možné pracovní výkony zabezpečit na základě svobodné pracovní smlouvy.

Zákon o hospodářském zabezpečení představuje pro průmyslové hospodářství centrální rámcový zákon pro řízení celého hospodářského procesu pro účely obrany, zvláště pro krytí potřeb civilního obyvatelstva a ozbrojených sil. Zákon o hospodářském zabezpečení je možné rozdělit do těchto hlavních oblastí: výrobní výkony, hospodaření se zbožím, zásobování energií, oběh peněz a kapitálu. Zákon o hospodářském zabezpečení může zasahovat do právní sféry jednotlivce pouze zvláštními právními nařízeními a administrativními akty. Za krizí a za války si v rámci zákona o hospodářském zabezpečení konkurují nároky vojenské obrany s životně a obranně důležitou potřebou civilní obrany. Zvážení všech zájmů a pečlivé stanovení priorit při konkurujících si potřebě nabývají velkého významu v rámci úkolů prováděcích úřadů.

Zákon o zabezpečení dopravy reguluje zabezpečení všech životně důležitých dopravních služeb pro účely obrany. Zabezpečení dopravy lze rozdělit na povinnost poskytovat služby jednotlivými obory pro železniční, silniční, leteckou, námořní a vnitrozemskou lodní dopravu.

Zákon o zabezpečení výživy je rámcovým zákonem v oboru zabezpečení potravin pro civilní obyvatelstvo a ozbrojené síly. Podle něho je možné vydávat právní nařízení pro obory výroby, zpracování, rozdělování a obchod, jakož i pro řízení spotřeby. Důležitá opatření v oboru zabezpečení výživy mohou být zavedena již při zásobovacích krizích.

Zákon o zabezpečení vody předpisuje zabezpečovací opatření v míru pro případ války:

- k zabezpečení krytí potřeby pitné a užitkové vody, vody k hašení požárů,
- k odvrácení zdravotnických ohrožení v rámci odvádění odpadních vod, odvodnění a provozu vodních přehrad, zásobních nádrží.

Zákon o poskytování služeb umožňuje úřední zásahy do majetku a jiných vlastnických práv. Podle něho je možné ke krytí materiální potřeby pro účely obrany požadovat určené druhy zboží, movitý či nemovitý majetek, přenechání nebo společné používání pozemků, nemovitostí, jakož i výrobní a dopravní služby. Zákon o poskytování služeb je použitelný také v míru k odvrácení vnitřního a vnějšího nouzového stavu.

Zákon o zabezpečení energií doplňuje mírová materiální zabezpečovací opatření. Opatření pro úspory a přidělování energie jsou použitelné již v míru při zásobovacích krizích a poruchách.

Podle zákona o zabezpečení energií jako rámcového zákona byly právními nařízeními vydány předpisy o výrobě, přepravě, skladování, rozdělování, používání a nejvyšších cenách ropy, ropných produktů, jiných tuhých, kapalných a plyných nositelů energie, jakož i elektrické energie.

Při zásobovacích krizích mohou být nařízena úsporná opatření v soukromé oblasti, aby bylo vyloučeno předčasné čerpání zásob. Při větší poruše nebo ohrožení zásobování energií vstupují v platnost přidělovací opatření. Při dalším stupňování zásobovací krize vyústí tyto opatření v hospodaření podle zákona o hospodářském zabezpečení.

Zákon o předzásobení ropy upravuje udržování zásob ropy, ropných produktů a polotovarů k zabezpečení zásobování energií, ke snížení závislosti na dovozu ropy.

Zákon o civilní obraně zahrnuje úřední opatření pro ochranu obyvatelstva, obydlí a pracovišť, životně důležitých podniků, úřadů a zařízení, jakož i kulturních statků před účinky války a pro odstranění účinků války na doplnění svépomoci obyvatelstva. Civilní ochrana může být zasažena i v míru. Zákon zahrnuje také povinnost připojení úřadů a podniků na výstražnou síť.

Podle zákona o výstavbě ochranných staveb mají být pro doplnění sebeochrany civilního obyvatelstva, jakož i pro ochranu životně a obranně důležitých zařízení budovány ochranné úkryty, činněna zvláštní stavební opatření. Ochranné úkryty mají být zřizovány tak, aby jich v míru mohlo být používáno k jiným účelům, aniž by bylo podstatně ztíženo jejich používání jako ochranných úkrytů.

Odpovědnost za ochranu proti katastrofám (např. při velkých neštěstích a při přírodních katastrofách) mají jednotlivé spolkové země se svými vlastními zákony pro ochranu proti katastrofám. Jednotky a zařízení ochrany proti katastrofám mají na zřeteli úkoly týkající se zvláštních nebezpečí a škod, které hrozí v případě války.

Ochrana proti katastrofám zahrnuje zvláště protipožární ochranu, ochranu proti jaderným, biologickým a chemickým zbráním, podporu při sebeochraně, vyprošťování a opravy, spojení a zdravotnické zabezpečení. Zahrnuje také opatření v sídlištích a na pracovištích. Doplňovací zákon k ochraně proti katastrofám předvídá také regulaci místa pobytu v případě války. Např. je možné podle něho nařídit, že místo pobytu je dovoleno opustit jen s úředním povolením. Kromě toho jsou ve zvláště ohrožených oblastech možná evakuační opatření.

Ze zákonů vyplývají (oproti mírovým procesům) **zásadní důsledky; v jednotlivostech jsou to omezení, usměrňování, zvláštní povinnosti, práva a ochranná opatření:**

- omezení mohou být stanovena u základních práv, jako je svobodná volba pracoviště, nebo osobní svoboda,

- omezení mohou být stanovena při svobodné tvorbě cen,
- usměrněním jsou např. kvantitativní úpravy v zásobování zbožím, stanovení priorit při poskytování služeb nebo při volbě přepravních prostředků a cest,
- zvláštními povinnostmi mohou být rozšíření nebo urychlení poskytování prací ve směnách nebo pracích na konci týdne, rozdělování určitých služeb, výkonů a zboží stanoveným příjemcům, jakož i provádění předem stanovených zabezpečovacích a předzásobovacích opatření i povinností předkládat hlášení,

● určité podniky jako dodavatelé životně a obranně důležitého materiálu používají zvláštních práv, ochranných opatření; mohou být přednostně zásobovány surovinami a zbožím; mohou jim být přednostně poskytovány dopravní služby.

Průmyslová předběžná příprava může být rozdělena na: personální, materiální a organizační zabezpečovací opatření. Tato opatření musejí být doplněna ověřováním funkceschopnosti, dalšího rozvoje a optimalizace metod pravidelnými cvičeními.

Personální přípravná opatření napomáhají předcházet tomu, aby povoláním významných pracovníků, zastávajících vedoucí funkce, nebylo v případě "poplachu" ohroženo nebo nepříznivě ovlivněno plnění úkolů obranně důležitých podniků. K personálním přípravným opatřením patří také výběr a výcvik pracovníků pro organizaci závodní skupiny pro ochranu proti katastrofám.

K materiálním přípravným opatřením patří připojení na výstražnou službu, budování ochranných úkrytů, ochrana objektů, jakož i předzásobení palivy, energiemi a surovinami, zřízení ústředny pro ochranu proti katastrofám a vybavení organizace pro ochranu proti katastrofám. Zvláštní opatření pro ochranu objektů (jak stavební, tak střešní) mohou být zavedena patřičnými mírovými opatřeními. Agregáty pro nouzové napájení důležitých částí a zařízení elektrickou energií jsou nezbytnou součástí předběžných zabezpečovacích opatření.

Organizační přípravy musejí provázet personální a materiální zabezpečovací opatření. Patří k nim plánování potřeby materiálů a pracovní sil, potřebných pro životně a obranně důležité úkoly v případě války, ověření podle potřeby regulace dopravy, přísunu, příprava požadavků na opatření podle jednotlivých zabezpečovacích zákonů, vytváření smluvních předpokladů pro tzv. "krizové klauzule" u subdodavatelů, nebo sestavení adresářů i telefonních seznamů důležitých úřadů, orgánů a institucí.

Plány jednotlivých opatření je nutno shrnout do celkového "krizového plánu" podniku. Tento plán podřídit ústřednímu vedení. Samozřejmostí musí být také rozsáhlá informace a výchova pro krizové úkoly. Závodními cvičeními je možné ověřovat stav příprav, účinnost opatření, úroveň znalostí zaměstnanců, odstraňovat chyby v organizaci, vylučovat mezery v informaci.

Hospodářské zabezpečení je společným úkolem. Pouze plynulá souhra všech přípravných opatření státu, průmyslu a obyvatelstva zajistí spolu s ozbrojenými silami maximální ochranu před nepřátelským ohrožením.

K povinnostem státu zde patří primární úkoly zákonodárství (zabezpečovací zákony), vládní dohody (hospodářské závislosti), prováděcí nařízení (transformace, aktivizace), obranné plány (plány zabezpečení a operační plány), státní řídicí funkce (výstražná služba a řídicí opatření), státní předzásobení (suroviny, energie, zboží), centrální ochranná opatření (personální a materiální), výcviková opatření a nácvik.

Opatření civilního obyvatelstva jsou nezbytným doplněním státních a průmyslových zabezpečovacích opatření. Tato opatření mohou na dobrovolném základě zahrnovat personální a materiální opatření pro vlastní domácnost, omezené skladování vlastních zásob (např. potravin, pohonných hmot), možnosti vlastního zásobování (nouzové elektrické agregáty), školení v sebeobraně.

Jestliže jsou hospodářská zabezpečovací opatření považována za nedílnou součást celkové obrany, pak se při posuzování účinnosti zjišťuje "nejslabší článek řetězu".

Hospodářské zabezpečení je neodmyslitelným předpokladem pro civilní a vojenskou obranyschopnost, je přínosem k zajištění míru a zachování demokratického, svobodného společenského zřízení. Hlavní prvky civilní obrany a podpory ozbrojených sil byly vytvořeny vydáním zákonů o nouzovém stavu.



Úkolem pro nejbližší léta bude vytvořit politické podmínky pro úkoly civilní a celkové obrany. Rozpor mezi chápáním vojenské připravenosti na jedné straně a zanedbáváním zabezpečovacích opatření v průmyslu na druhé straně je nutné soustavně odstraňovat.

-MW-

ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA STRATEGIE OBRANY POLSKA

Polští autoři brigádní generál Boleslav Balcerowicz, plukovník dr. Jacek Pawlowski a plukovník dr. hab. Józef Marczak se ve svém příspěvku zveřejněném v Mysli Wojskové číslo 6/1991 zamýšlejí nad přijetím zásad strategie svého státu v současnosti.

Tvrdí, že "Vyhotovení obranné strategie je nejpožadovanější a nejdůležitější opatření mající vztah k vypracování obranné doktríny Polska."

Příspěvek je redakčně zpracován a upraven.



Úloha obranné síly při zabezpečení národní bezpečnosti

Cílem zahraniční politiky Polské republiky je zabezpečit široce pojatou bezpečnost. Polsko se zúčastňuje procesu vytváření nového bezpečnostního systému v rámci KBSE, ale vůči Německu a státům bývalého Sovětského svazu uskutečňuje politiku, která směřuje ke garanci dobrých sousedských vztahů. Pomalu se utváří oblastní (regionální) spolupráce s Československem a Maďarskem; je patrná také perspektiva spolupráce na ose sever-jih.

Uvolnění napětí v mezinárodních stycích vyvolává možné pochybnosti o účelnosti vytvoření obranného systému Polska. Avšak dějiny i současné politické zkušenosti svědčí o tom, že ozbrojené síly jsou tím nejúčinnějším nástrojem v bezpečnostní politice všech států - třebaže zůstává ve stínu diplomatické, hospodářské i další činnosti.

O postavení státu na mezinárodní scéně, o jeho "přesvědčovací síle" při řešení mezinárodních střetů i nadále rozhoduje vojenský potenciál.

Polsko musí být silným státem. O tom bude rozhodovat nikoli pouze ekonomika,